

Motion till riksdagen 2006/07:K227

av **Siv Holma m.fl. (v)**

Svenska språket

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till grundlagsfästade av svenskan som officiellt språk liksom av de nationella minoritetsspråkens status.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kravet på fyllig och populärvetenskaplig sammanfattning av akademiska avhandlingar ska skrivas in i högskoleförordningen.¹

¹ Yrkande 2 hänvisat till UbU.

Fel! Okänt namn på

2 Motivering

2.1 Lagstiftning

Allianspartierna har förklarat sig beredda att lagstifta om det svenska språkets ställning som officiellt språk i Sverige. Det är mycket bra. Vänsterpartiet menar att svenskans ställning då bör skrivas in i grundlagen. Detta eftersom grundlagen ger säkrare skydd än annan lagstiftning.

Det finns dock fler inhemska språk i landet än svenskan. Sedan Sverige 1999 ratificerade Europarådets stadga om landsdels- och minoritetsspråk har vi även fem nationella minoritetsspråk: samiska, finska, meänkieli (tornedalsfinska), romani chib och jiddisch. Att stadfästa svenskans ställning men bortse från de nationella minoriteternas rättigheter i samma sammanhang måste enligt Vänsterpartiet ses som ett avsteg från åtagandet man gjort i och med ratificeringen av minoritetsspråkstadgan.

Regeringen bör därför återkomma med förslag till grundlagsfästande av svenskan som officiellt språk liksom av de nationella minoritetsspråkens status.

Förutom det svenska språket och de fem nationella minoritetsspråken som nämns ovan har vi i Sverige ytterligare ett inhemskt språk, som hittills inte erkänts som nationellt minoritetsspråk men som fanns med i diskussionen när det beslutades vilka som skulle få beteckna sig som sådana. Det är teckenspråket, som är förstaspråk för ca 10 000 barndomsdöva i landet och som talas av ytterligare drygt 10 000 hörselskadade barn och unga liksom vuxendöva. Teckenspråket är inte tecknad svenska utan ett eget språk och de teckenspråkiga en grupp med egen kulturell identitet. Vänsterpartiet lägger i motion Kr242, *Interkulturella Sverige*, förslag om att teckenspråket ska erkännas som nationellt minoritetsspråk.

3 Det akademiska språket

Det språkforskarna brukar kalla för svenska språkets domänförluster gäller främst näringslivet och det akademiska språket. Eftersom forskningen vid våra universitet och högskolor bedrivs med i huvudsak statliga medel, är ansvaret för detta område särskilt stort – och påverkningbart från statens sida.

I proposition 2005/06:2, *Bästa språket, en samlad svensk språkpolitik*, anför den dåvarande regeringen (sid 47) att det är ”önskvärt att de ämnen som av tradition huvudsakligen använder svenska som avhandlingsspråk i ökad omfattning använder det engelska språket” – detta mot bakgrund av den vällovliga ambitionen att göra Sverige till en ledande forskningsnation internationellt. Samtidigt delar man dock språkkommitténs uppfattning om värdet av en parallell användning av svenska och engelska (samt andra språk) i undervisningen. Problemet är bara att dessa två saker svårligen låter sig kombineras.

Fel! Okänt namn på

Nu oroar sig forskare för en total domämförlust, när det saknas svenska ord för att beskriva vetenskapliga företeelser. De oroar sig också för att de akademiska avhandlingarnas kvalitet sjunker i och med den genomgående användningen av engelska som avhandlingsspråk inom naturvetenskapliga och tekniska ämnen.

Det anses att en svensk lärare som undervisar på engelska tappar ca 30 procent av sin undervisningsförmåga. Vidare tar även studerande med goda engelskkunskaper inte emot mer än 25–30 procent av innehållet i undervisningen om den sker på engelska. Man är alltså nere på halverad effektivitet i en sådan engelskspråkig undervisning. ”Det finns en risk”, säger en hydrologiprofessor i Dagens Nyheter 21/10, att de som ska utbilda dagens barn på grundskolan och gymnasiet kommer att sakna språket för detta.

Att ha viss undervisning, men inte all, på engelska kan säkert vara bra och också fungera som en träning för studerande med sämre språklig kompetens, ofta studerande från arbetarklass och även invandrade från icke engelskspråkiga länder. Men att genomgående ha en sådan undervisning innebär en diskriminering av sådana engelskspråkigt svagare grupper. Det blir då odemokratiskt, precis som det är odemokratiskt ur medborgarsynpunkt att avhandlingarna skrivs på engelska utan svensk sammanfattning. Även bortsett från att forskare börjat peka på att språket i en sådan avhandling riskerar att bli torftigt och rent av ”töntigt”, så utesluter det en stor del av befolkningen från att kunna ta del av de forskningsresultat som de bidragit till via sina skattepengar.

Vänsterpartiet anser att ett minimikrav ska vara att varje akademisk avhandling har en fyllig och populärvetenskapligt utformad sammanfattning på svenska. Dock fruktar vi, med stöd av många inom forskningsvärlden, att detta inte kommer att genomföras om inte kravet skrivs in i högskoleförordningen.

Kravet på fyllig och populärvetenskaplig sammanfattning av akademiska avhandlingar ska skrivas in i högskoleförordningen. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

Stockholm den 25 oktober 2006

Siv Holma (v)

Torbjörn Björlund (v)

Egon Frid (v)

Eva Olofsson (v)

Peter Pedersen (v)

Rossana Dinamarca (v)

Elina Linna (v)

LiseLotte Olsson (v)